

מערכת המקלט בישראל - תמונת מצב, דצמבר 2017

על-פי נתוני רשות האוכלוסין העדכניים ביותר, בישראל חיים כ-34,888 מבקשי מקלט מאריתריאה וסודן שחצו את הגבול ממצריים ומשום כך מוגדרים על ידי משרד הפנים כ"מסתננים". מאז 2013 נכנסו לישראל מגבול מצרים 300 מבקשי מקלט בלבד, ובשנת 2017 לא נכנסו אפילו אחד. על פי אמנת הפליטים אליה מחויבת ישראל, אין לכלוא או להעניש מבקשי מקלט שנכנסו למדינה שלא דרך מעבר גבול מוסדר.

מעמדם הרשמי של מבקשי המקלט - ישראל מחילה את עיקרון "אי ההחזרה" על מבקשי המקלט מסודן ואריתריאה משום שנשקפת להם סכנת חיים אם יוחזרו למדינת מוצאם ומעניקה להם אשרת שהייה זמנית מסוג 2(א)5 אותה עליהם לחדש מדי חודש-חודשיים. **מבקשי המקלט שוהים בישראל כדין.**

הגירוש למדינה שלישית - רואנדה ואוגנדה - ישראל מפעילה לחץ על מבקשי המקלט מאפריקה על מנת שיעזבו את ישראל "מרצון" תוך הבטחה שהם עוזבים למדינה בטוחה בה יקבלו מעמד חוקי ויכולת להתקיים בכבוד. **מאות עדויות** חושפות מציאות אחרת לפיה **הם אינם מקבלים מקלט בטוח** באותן המדינות: הם מנוצלים, נעצרים, כספם נשדד, הם נאלצים להמשיך את **מסע הפליטות** שלהם, חלקם נסחרים, חלקם נופלים קורבן לדאע"ש, **רבים מהם מנסים את מזלם להגיע לאירופה ומתים בדרך.**

לאחרונה דווח בישראל על **הסכם עם רואנדה** לפיו ישראל תשלם לרואנדה \$5,000 תמורת כל מבקש מקלט שרואנדה תיאות לקבל, כולל מבקשי מקלט שיגורשו אליה בכפייה. באוגוסט 2017 בג"ץ קבע כי אזרחי סודן ואריתריאה שלא הגישו בקשות מקלט או שבקשותיהם נדחו, כלומר, **מי שנקבע לגביו שאינו פליט - ניתן לפעול לגירושו**. מאחר ומערכת המקלט בישראל אינה מתפקדת, אין לדעת מי פליט ומי לאו, כך שבפועל **ישראל פועלת לגירוש ללא הבחנה של מבקשי המקלט מאפריקה.**

מערכת מקלט לא מתפקדת - עד היום הוגשו 15,205 בקשות מקלט של אריתראים וסודנים. הממשלה מנסה לטעון כי למעלה מ-20 אלף לא הגישו בקשות מקלט, מאחר שהם אינם פליטים ולכן ניתן לגרש אותם. כאשר בפועל **ישראל עושה כל שביכולתה כדי לחבל באפשרות להגיש בקשות מקלט, וגם אלו שמוגשות אינן נבדקות כראוי או שאינן נבדקות כלל**. עד שנת 2013 מדינת ישראל לא אפשרה כלל לאריתראים וסודנים להגיש בקשות מקלט. אך גם מאז החלה, לכאורה, לבצע את הליך הבדיקה, הוא מתבצע למראית עין בלבד ומתקיים בחוסר יעילות מכוון ובחוסר תום לב. מאז, המדינה מונעת בדרכים שונות מאריתראים וסודנים מלהגיש את בקשותיהם למקלט. **ישנה לשכה אחת בלבד בכל הארץ בה ניתן להגיש בקשות מקלט**, ברחוב סלמה בת"א, מחוץ לה משתרך תור תמידי של מאות מבקשי מקלט - אנשים מנסים פעמים רבות ונאלצים **להמתין חודשים רק לאפשרות להגיש את הבקשה.**

מתוך **15,000 בקשות מקלט** של אריתראים וסודנים שהוגשו, רק **10 קיבלו מעמד פליט**. ישראל מחזיקה באחוזי ההכרה הנמוכים ביותר בעולם המערבי (פחות מאחוז!), וזאת לעומת אחוזי ההכרה הגבוהים הממוצעים בעולם העומדים על 87% לאריתראים ו-63% לסודנים. נכון להיום תלויות ועומדות 8,588 בקשות מקלט של אריתראים וסודנים שממתינות לתשובה, חלק כבר למעלה משלוש שנים. זאת ועוד, ישראל מדווחת על 6,514 בקשות מקלט שנסגרו, כאשר בפועל עילות הסגירה של רובן המכריע הן

עזיבת מבקש המקלט את ישראל, או דחיה על הסף ללא בדיקה של ממש. למעשה, בעשר השנים מאז נכנסו מבקשי המקלט מאפריקה לישראל, בדקה המדינה מספר מועט מאוד של בקשות מקלט לעניינן, אם בכלל.

עתה מתנוסס איום הגירוש מעל כל מבקש מקלט אפריקאי שטרם הצליח להגיש בקשת מקלט, או שבקשת המקלט שלו נדחתה, ולכן יותר מתמיד חובתנו לוודא כי מערכת המקלט בישראל עושה את תפקידה נאמנה, מאפשרת הגשה של בקשות מקלט ובוחנת אותן פרטנית וללא משוא פנים.